

VIRTUEEL
PLATFORM
JAARVERSLAG
2011 IN BEELD

1 INTRODUCTIE

Het Jaarverslag 2011 geeft, net als de editie van 2010, een beknopt en vooral visueel overzicht van de vijf basistaken van Virtueel Platform.

Op praktisch niveau heeft Virtueel Platform in 2011 extra ingezet op het publiceren en inzichtelijk maken van e-cultuur en de makers. De Sectoranalyse E-cultuur geeft een kwantitatief beeld van het veld. Sterke merken als HOT100, Best Practice, How Do You Do, SPRKR en Virtueel Platform Research zijn in 2011 opgezet of verder uitgebouwd.

Nieuwe studies over bijvoorbeeld Ownership in de Stad en Archiving the Digital zagen het licht, en door het Bezoekersprogramma konden internationale e-cultuurexperts naar Nederland komen.

2011 stond ook in het teken van toekomstverkenningen en een fusieproces dat is opgestart met de sectorinstituten NAI en Prensela.

Internationale activiteiten /
Bezoekersprogramma

Erfgoed

Afstemming & Coördinatie

Educatie,
informatie &
reflectie

Documentatie &
archivering

2 ORGANISATIE

Eind 2011 telde Virtueel Platform 9 medewerkers met een totaal van 5.9 fte formatieplaatsen. Alle medewerkers werken in deeltijd dienstverband, behalve de directie. De personele bezetting is compact en efficiënt en is in 2011 uitgebreid met een programmamanager en een strategisch beleidsmedewerker. De medewerkers zijn inzetbaar voor de verschillende activiteiten van Virtueel Platform waarbij er een onderscheid is in de werkzaamheden van het programmateam, communicatieteam en kantoor.

DE FUNCTIES WAREN EIND 2011 ALS VOLGT VERDEELD

Floor van Spaendonck (1 fte)	Directeur
Vera van de Nieuwenhof (0.8 fte)	Officemanager
Twan Eikelenboom (0.6 fte)	Webredacteur
Cathy Brickwood (0.6 fte)	Programmamanager
Klaas Kuitenbrouwer (0.5 fte)	Programmamanager
Tijmen Schep (0.6 fte)	Programmamanager
Bertan Selim (0.6 fte)	Beleidsmedewerker
Michel Langendijk (0.8 fte)	Communicatiemedewerker
Veerte Devreese (0.4 fte)	Producent

STAGIAIRES

Kimberley Spreeuwenberg	Communicatie - UvA
Annouck Welhuis	Nieuwe media en digitale cultuur - UU
Lot Treffers	Communicatie
Annelot Dits	Werkervaringsplaats
Fabian van Sluijs	Stage programmteam (HDYD)
Margot van der Kroon	Stage programmteam (Social Cities)

FREELANCERS

Merel Willemsen	Stad Spel Data / HOT100 / Social Cities
Rachel Feuchtwang	Project observatory
Annet Dekker	Project observatory
Annette Wolfsberger	Festival mapping
Bas van den Broeke	HOT100

DE SAMENSTELLING VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

In 2010 bestond de raad van toezicht uit 6 leden:

Voorzitter	Emilie Randoe
Penningmeester	Mémé Bartels
Leden	Farid Tabarki
	Henk Christophersen
	Mira Kho

RAAD VAN ADVIES

Dick van Dijk	Programmamanager Waag Society
Annet Dekker	Onafhankelijk curator en onderzoeker
Lorna Goulden	Lead creative director Philips Design, Industieel vormgever
Antoinette Hoes	Oprichter Leylines
Paul Keller	Programmamanager Kennisland
Jeroen van Mastrigt	Onafhankelijk game-adviseur, bestuurslid Dutch Game Garden
Bert Mulder	Oprichter InformatieWerkPlaats
Lotte Meijer	Interactieontwerper
Evelyn Raat	Freelancer Soynewoto
Richard Rogers	Professor Leerstoelgroep Media en cultuur, UvA
Ronald van Tienhoven	Vormgever
Leonieke Verhoog	VPRO Digitaal
Martijn de Waal	Onderzoek en oprichter van The Mobile City
Theodore Watson	Mediakunstenaar, developer open frameworks
Annette Wolfsberger	Producer, curator en onderzoeker

3

ACTIVITEITEN VAN VIRTUEEL PLATFORM IN 2011

1. (INTER-)NATIONALE ACTIVITEITEN & BEZOEKERSPROGRAMMA

Virtueel Platform bereikt met (inter)nationale promotie en vertegenwoordiging de volgende doelstellingen: het zichtbaar maken van de Nederlandse e-cultuur in binnen- en buitenland, inzicht geven in internationaal beleid dat gericht is op e-cultuur en het signaleren en faciliteren van koppelingen van internationale informatie.

**BEZOEKERSPROGRAMMA 2011:
9 INTERNATIONALE GASTEN VOOR HET
BEZOEKERSPROGRAMMA**

Lanfranco Aceti (Turkije) als curator voor ISEA Istanbul (februari).

Nathalie Bookchin (VS).
Mediakunstenaar, op verzoek van Video Vortex (maart).

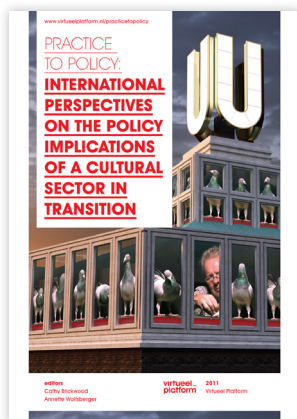
Megan Winget & Jill Sterrett (VS).
Deelnemers Born Digital Art challenges preservation expert meeting. In samenwerking met Erfgoed Nederland (juni).

Sputniko (Japan) voor het GOGBOT festival (september).

Tomas Diez & Areti Markopoulou (Spanje) tijdens PICNIC op verzoek van Waag Society (september).

Simon Berz (Zwitserland) voor het E-pulse festival 2011 (september).

Loic Tallon voor de Smart Erfgoed conferentie (september).

Publicatie
Practice to Policy

**ANDERE
INTERNATIONALE
ACTIVITEITEN WAREN:**

Spreekuursessies bij Buitenlandse zaken over game development in relatie tot de RIO Klimaattop.

Deelname internationale onderzoeken op het gebied van best practices voor financieringsstrategieën.

De publicatie Practice to Policy: International Perspectives, over de gevolgen van digitale technologie in de cultuursector voor beleidontwikkeling.

Een publicatie met onderzoek naar de praktijk van Blast Theory, een collectief uit Engeland dat bekend staat om hun transdisciplinaire werkproces.

VIER EXPERTSESSIES

- Een drielandensessie met partners uit Vlaanderen (BAM) en NRW/Dortmund (Hardware en Medienwerke).
- Twee expertsessie in Barcelona met als onderwerp Born Digital Heritage. De sessies werden georganiseerd met de DISH Advisory Board.
- Drie expertsessies rond Dropstuff op de Biënnale van Venetië. Centraal in deze sessies stond de samenwerking tussen gamedevelopers en beeldend kunstenaars / vormgevers.
- Drie verkennende werksessies voor presentaties in Istanbul, in het kader van ISEA en het Nederland – Turkije jaar.

Sputniko tijdens Gogbot 2011 →
Foto: Planetart / Jelle Grutterink

2. EDUCATIE, INFORMATIE EN REFLECTIE

Virtueel Platform focust zich in de uitvoering van de besteltaak educatie, informatie en reflectie met name op de versterking van het hoger onderwijs en de aansluiting met het beroepsveld, en de overdracht van kennis over e-cultuur naar culturele disciplines, industrie en maatschappij.

SPREEKUR (SPRKR)

In 2011 is Virtueel Platform gestart met het spreekuur (SPRKR): sessies waar makers en opdrachtgevers met hun vragen terecht kunnen. In 2011 zijn er 65 spreekuursessies geweest variërend van workshops en begeleidingstrajecten tot onderzoekopdrachten. Alle vragen worden gedocumenteerd en de vragen die ook voor andere partijen relevant zijn worden uitgewerkt in artikelen voor de website en blueprints.

DE E-CULTUUR KUNSTKRITIEKCURSUS

De E-cultuur Kunstkritiekcursus, in samenwerking met het Domein voor de Kunstcritiek, is naast de bestaande samenwerking met NRC journalisten, uitgebreid met journalisten van de kunstbladen Kunstbeeld en Metropolis M. De eindresultaten zijn gepubliceerd op een weblog.

SPRKR workshops tijdens 'Kom je ook'
Foto's: Virtueel Platform

SPRKR workshop bij illustrator Sieb Posthuma

Masterclass kritisch schrijven over digitale kunst

HOT100

Virtueel Platform brengt jaarlijks de honderd beste kunst-, media en technologietalenten die recent zijn afgestudeerd bij elkaar. Doel is het vormen van een netwerk en het zichtbaar maken van de talenten aan het werkveld (o.a. NOS-op-3, VPRO, Uitgeverij Valiz). De talentendag HOT100 vond plaats op vrijdag 16 september bij PICNIC.

De formule is vernieuwd op het gebied van de presentatie en betrokkenheid van de deelnemers.

Met mediapartners Bright en Dropstuff is er meer aandacht besteed aan portretten van de deelnemers en publiciteitsbereik.

Omdat de vijfde editie van de HOT100 ervoor heeft gezorgd dat het netwerk gegroeid is tot 500 deelnemers, is er feestelijke aandacht besteed aan het Club HOT100 netwerk bij PICNIC. Ook is de database van slimme ICT- en mediatalenten meer en beter ingezet bij

Foto's: Virtueel Platform

HOW DO YOU DO (HDYD)

Op 25 November 2011 heeft Virtueel Platform een nieuw format in de markt gezet dat meer dan 500 bezoekers trok, met 50 digitale helden en meer dan 90 sessies over innovatieve projecten. How Do You Do 2011 was een inspirerende sectordag bij het STRP festival in Eindhoven waar de nieuwste ontwikkelingen en helden van bedrijfsleven, wetenschap tot kunstpraktijk elkaar troffen.

Als bezoeker kon je tijdens How Do You Do 2011 aanschuiven aan een van de tafels waar topcreatieven vertelden over hun maakproces: Post Panic, Daan Roosegaarde, Google, Philips Design, Markus Kayser (Solar Sinter), Fons Schiedon, Boomerang Create,

Solid Ventures, Job Joris en Marieke, Richard Vijgen, Ministerie van Nieuwe Dingen, Blender, Peter Kirn, iPawn (Jumbo), Gouden Nica winnaar Danja Vasiliev en vele anderen.

Het succes van de formule werd duidelijk op de dag zelf, maar ook na het evenement toen er veel verzoeken binnenkwamen voor herhalingen. In Vlaanderen zal er in 2012 een tweede editie in Gent plaatsvinden en de formule is gepubliceerd op de website zodat het evenement herhaald en gekopieerd kan worden.

Markus Kayser op HDYD 2011
Foto: Sebastiaan ter Burg

Klasien van de Zandschulp van Layar / Stiktu bij HDYD 2011
Foto: Sebastiaan ter Burg

Floor van Spaendonck bij HDYD 2011
Foto: Sebastiaan ter Burg

How Do You Do 2011 tijdens STRP Festival

Foto: Sebastiaan ter Burg

3. ERFGOEDTAKEN – PRESENTATIES - WAARDERING EN ONTSLUITING – EXPERTMEETINGS

Virtueel Platform ontwikkelt e-cultuurstudies en expertmeetings ten behoeve van erfgoed. De activiteiten hebben als doel de professionalisering en borging van het digitale culturele erfgoed duurzaam te verbeteren.

ARCHIVING THE DIGITAL

Materiaal dat digitaal wordt gemaakt en dus nooit analogo is geweest, vergt een nieuwe manier van archivering. In 2010 deed Virtueel Platform de aftrap om dit onderzoek op gang te brengen met een Archive 2020 conferentie en publicatie. In 2011 werd hierop voortgeborduurd met de expertmeeting Born Digital Art Challenges Preservation, in samenwerking met het NIMk, en de Virtueel Platform Research publicatie Archiving the Digital.

De publicatie Archiving the Digital gaat verder waar Archive 2020 stopte en kijkt aan de hand van praktische voorbeelden naar mogelijkheden en strategieën voor archivering van software en internetgebaseerde kunst.

DIGITAL BORN HERITAGE RESEARCH PROGRAM

Het Digital Born Heritage Research Program loopt sinds 2008 en heeft als doel kennisverbetering en ontwikkeling van de erfgoedvraagstukken rondom digitaal geboren data. Partners in het netwerk zijn o.a. Tate Gallery (UK)/ Goldsmith college (UK) / BAM (Vlaanderen) / Stichting Behoud Moderne Kunst (SBMK).

Een vervolgonderzoek is in 2011 opgestart naar de omvang en issues inzake Born-Digital kunstwerken in de Nederlandse hedendaagse kunst-

collecties. De studie wordt in samenwerking met DEN, SBMK en NIMK ontwikkeld. Virtueel Platform heeft Annet Dekker betrokken als onderzoeker voor het rapport; de uitkomsten worden gepubliceerd in 2012.

CULTURELE COALITIE DIGITALE DUURZAAMHEID

De Culturele Coalitie Digitale Duurzaamheid is in 2010 opgestart en is in 2011 door gegaan met de inrichting van het pakket van eisen en randvoorwaarden.

CULTURE VORTEX

Culture Vortex is in 2011 afgesloten met een workshopbijdrage in samenwerking met Dropstuff en de NOB. De ontsluiting van het gedigitaliseerde erfgoed naar publiek staat centraal bij het RAAK programma dat de Hogeschool van Amsterdam heeft geïnitieerd samen met Virtueel Platform, NIMk, VPRO, Beeld en Geluid, Amsterdams archief en IDFA.

DISH 2011

De erfgoedconferentie DISH 2011 van DEN en Erfgoed Nederland kwam mede tot stand met bijdragen van Virtueel Platform. Tijdens DISH 2011 werd een workshop datavisualisatie voor erfgoedprofessionals georganiseerd. In de erfgoedsector is veel informatie beschikbaar, maar hoe kunnen grote databases toegankelijk worden gemaakt voor publiek? Ook had Virtueel Platform zitting in de programma- en adviesraad.

Tijmen Schep tijdens DISH
Foto: Virtueel Platform

4. DOCUMENTATIE EN ARCHIVERING, MAPPING – PUBLICATIES

Virtueel Platform documenteert en indexeert e-cultuur door middel van het beschrijven van Best Practices, statistisch veldonderzoek en een geografische indexatie van de verschillende instellingen, festivals, ontwikkelingen en opleidingen.

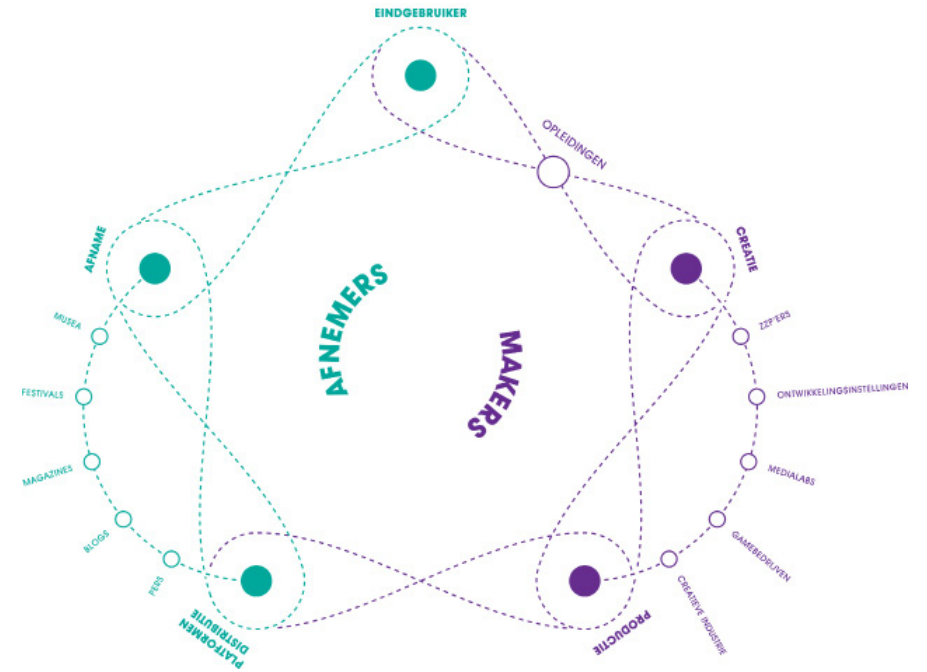
SECTORANALYSE E-CULTUUR

Het kwantitatief veldonderzoek is in het najaar van 2010 gestart en onderzoekt de omvang van het e-cultuurveld, de economische betekenis en het type werkzaamheden.

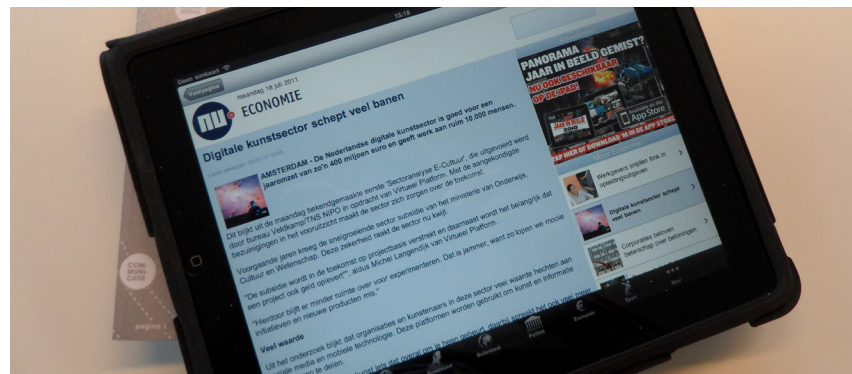
De opdracht voor het kwantitatief veldonderzoek is verstrekt aan Bureau Veldkamp / TNS NIPO. Het ministerie van OCW, de Raad voor Cultuur en vertegenwoordigers uit cultuur en industrie maakten onderdeel uit van de klankbordgroep. In 2011 is het boek gepresenteerd en verspreid onder de betrokkenen; de Unesco productieketen is hiermee cijfermatig onderbouwd voor Nederland met klinkende cijfers.

Sectoranalyse E-cultuur

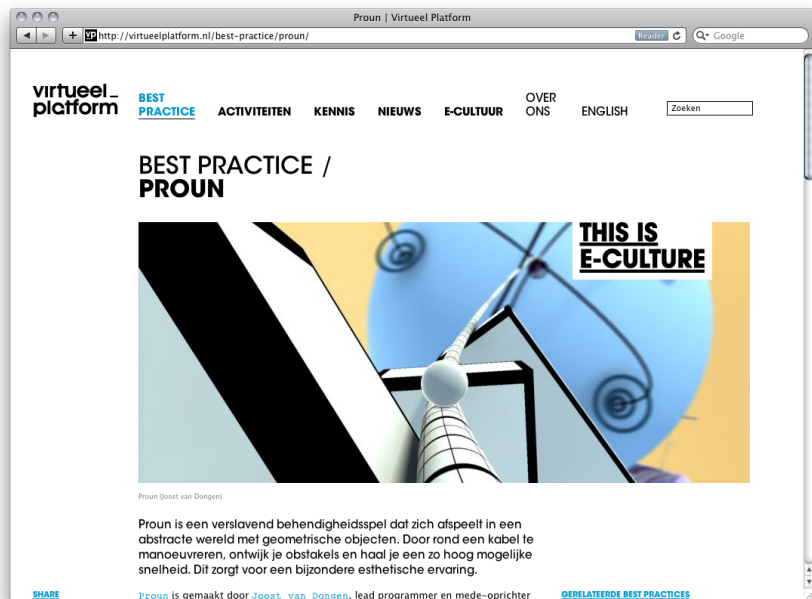
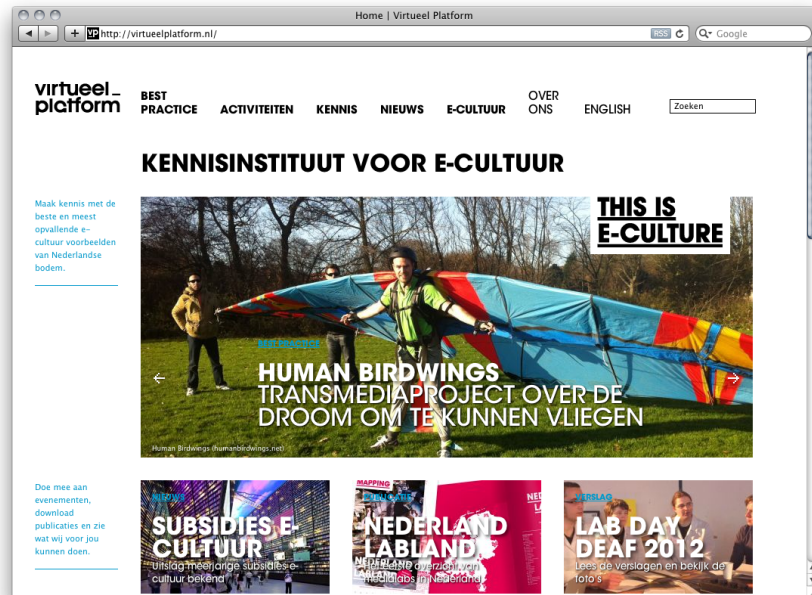

Deelnemers in het e-cultuurveld zijn in 2011 vastgesteld op 1450 organisaties.

Het ANP bericht over het belang van de digitale kunstsector naar aanleiding van de publicatie 'Sectoranalyse E-Cultuur'

Foto: Virtueel Platform

Screenshot vernieuwde website Virtueel Platform

VERNIUWING WEBSITE

In september 2011 werd de nieuwe virtueelplatform.nl website gelanceerd. De website zet Best Practice, activiteiten, kennis en nieuws uit het e-cultuurveld centraal. Het is hiermee de bron van informatie over e-cultuur voor een brede cultuurdoelgroep en e-cultuurprofessionals. Ook kwantitatieve gegevens hebben een eigen plek gekregen in de website, waardoor bezoekers inzicht krijgen in de omvang van het veld. Virtueel Platform activiteiten zoals SPRKR en How do you do worden gebruikt voor kennisartikelen en interviews.

VIRTUEEL PLATFORM RESEARCH

Virtueel Platform Research (of Project Observatory) doet projectstudies naar processen in de e-cultuur aan de hand van praktijkvoorbeelden. In 2011 werd Ownership in de Hybride Stad gepubliceerd, in samenwerking met The Mobile City. Er werd onderzoek gedaan naar transmediaal publiceren met verschillende partners uit de filmsector. En een onderzoek naar theater en media werd afgerond. De werkwijze van het Engelse Blast Theory collectief werd onderzocht en gepubliceerd.

Virtueel Platform Research

BEST PRACTICE

In 2011 is Virtueel Platform begonnen met het presenteren van Best Practice: sterke voorbeelden van e-cultuur. Een verrekijker waarmee je theater kunt spotten, een succesvol gameproject van HKU studenten, 3D-films gemaakt met open source software en jongleerballen die muziek maken, het zijn maar een paar van de inspirerende voorbeelden die met Best Practice worden gepresenteerd. Nieuwe Best

Practices worden bepaald aan de hand van een jurymodel en inbreng van de programmamanagers. In 2012 wordt het Best Practice model verder onderbouwd ism de UvA.

Naast de nieuwe website waarin Best Practices een centrale rol hebben, werd ook het boek Best Practice #excellente #e-cultuur op 8 maart gepresenteerd tijdens een Book Buffet.

MAPPING EN PROFESSIONALISERING MEDIAFESTIVALS

Het relatief nieuwe fenomeen van mediafestivals is in Nederland in korte tijd enorm gegroeid en in kwaliteit geweldig ontwikkeld. In 2011 zijn de ontwikkelingen in een heldere publicatie bij elkaar gebracht om de verschillende kenmerken, accenten en belangen onder de aandacht te brengen. De publicatie is verspreid bij de Nederlandse gemeentes en de festivals.

Het boekje werd gepresenteerd bij het STRP festival in Eindhoven. Aansluitend heeft Virtueel Platform verschillende bijeenkomsten georganiseerd om samen met de festivals te werken aan professionalisering en afstemming.

↑ → Foto's WVDV

5. AFSTEMMING EN COÖRDINATIE

Virtueel Platform voert de afstemming- en coördinatietaken uit door reguliere afstemming met de verschillende doelgroepen in het veld. Afstemming op het gebied van cultuurbeleid loopt via het Ministerie van OCW, maar ook via regulier overleg met de sectorinstituten, de cultuurformatie, Kunsten '92 en WKC.

Het fondsen- en sectorinstitutenoverleg e-cultuur is een halfjaarlijks overleg met de e-cultuurmedewerkers van fondsen en sectorinstituten bij het Virtueel Platform.

Het medialabdirectieoverleg is een halfjaarlijks overleg met medialabdirecteuren bij Virtueel Platform. In het najaar is het overleg een maandelijks overleg geworden om zo beter te kunnen anticiperen op de bezuinigingen.

Raad van Advies. De jaarlijkse bijeenkomst van de adviseurs is gebruikt voor een terugblik op het jaar, maar ook om te spreken over enkele voornemens en plannen in 2012. De Raad van Advies is verder door het jaar heen betrokken bij diverse inhoudelijke kwesties.

CULTUURFORMATIE / OBSERVATORIUM.

Virtueel Platform nam deel aan een kennisproces voor de cultuursector. Dit innovatieproces is in 2011 afgerond omdat de aandacht is verschoven naar de nieuwe politieke situatie, waarbij er andere prioriteiten zijn ontstaan.

Communicatieoverleg e-cultuur, de jaarlijkse bijeenkomst van communicatiemedewerkers in de e-cultuur.

Overleg Ministerie van OCW. Intern is er met het ministerie van OCW overleg gevoerd over e-cultuur en het advies waarin de urgente onderwerpen zijn aangeleverd.

Het ANP bericht over het belang van de digitale kunstsector naar aanleiding van de publicatie 'Sectoranalyse E-Cultuur'.

Foto: Virtueel Platform

**virtueel_
platform**

**Virtueel Platform
Damrak 70 - 6.54
1012 LM Amsterdam**

**+31 [0] 20 62 73 758
info@virtueelplatform.nl
www.virtueelplatform.nl**

CREATIVE COMMONS

De inhoud van deze
publicatie valt onder de
Creative Commons licentie.

Non-commercieel

Attributie

[http://creativecommons.org/
licenses/by-nc-nd/3.0/nl/](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl/)

Niet alle rechthebbenden
van het gebruikte beeld-
materiaal konden voorals-
nog worden achterhaald.
Belanghebbenden worden
verzocht contact op te
nemen met Virtueel Platform.